

**Запознатост с
данъчни облекчения за дарения
октомври-ноември 2003 г.**

ALPHA RESEARCH Ltd.

НАГЛАСИ ЗА ДАРИТЕЛСТВО СРЕД ФИРМИТЕ

Проведеното през октомври-ноември 2003г. изследване сред фирмите, работещи на територията на България показва, че дарителската активност в една или друга форма е **добре застъпено** като практика в страната. Едва 21% от предприятията (най-често малки, функциониращи от 2-3 години фирми) не са получавали молба за дарение.

Някой обръщал ли се е към вашата фирма с молба за дарителство?	
Да	79%
Не	21%

Най-често молителите са частни лица и представители на публични институции. По-рядко осъществяват контакти с цел дарителство неправителствените организации в страната.

Кой се е обръщал към вас за дарение?	
Частни лица	57.5%
Публични институции	56.5%
НПО	34.8%

Показателно е, че от фирмите, към които е била отправяна подобна покана само 19% не са правили дарение в последните 2 години. За сметка на това 6% от предприятията, които не са били молени лично да дарят, въпреки това са извършили дарение по собствена инициатива.

		Дарили	Не дарили
Някой обръщал ли се е към вас за дарителство?	Да	81%	19%
	Не	6%	94%

Основание да твърдим, че дарителството не е чуждо на фирмите в България ни дава и честотата, с която повечето от тях извършват дарение.

Мнозинството от респондентите посочват, че в последните 2 години им се е случвало да дарят между 2 и 5 пъти. 9% са дарявали повече от 10 пъти.

Вашата фирма правили ли е през последните 2 години дарение?	
Да, еднократно	13%
Да, до 5 пъти	35%
Да, до 10 пъти	8%
Да, повече от 10 пъти	9%
Не	35%

Половината от фирмите посочват, че **са извършили дарение към някоя публична институция**. По-малко са дарявали на частни лица и неправителствени организации. Едно сравнение с най-често посочваните от фирмите молители ясно показва, че макар частните молители да са най-активни в търсенето на помощ, те успяват по-рядко да намерят спонсор в сравнение с публичните и неправителствените организации.

	Кой се е обръщал към вас за дарение?	На кого сте дарявали?	Процент на неефективност
Публични институции	57%	49%	8%
Частни лица	58%	30%	28%
НПО	35%	27%	8%

Най-склонни към дарителство са големите фирми (акционерни дружества с над 100 души персонал и оборот над 5 милиона лева годишно), докато най-малките предприятия сравнително по-рядко получават молба и отделят средства за дарителство.

Въпреки че е широко разпространено като практика сред българските фирми, от административна гледна точка дарителството в България все още **не е достигнало зрялата си форма**.

Даренията се извършват най-често от чисто **морални съображения** без да се търси каквато и да било изгода за дарителя.

При извършване на дарение доколко ви влияят:	Силно	Средно	Слабо
Финансовото състояние на фирмата ви	57%	5%	3%
Предназначението на средствата	54%	6%	6%
Сумата на дарението	44%	9%	12%
Обществените ползи от дарението	40%	9.5%	12%
Авторитетът на организацията, която ще разпределя средствата	35%	9.5%	15%
Авторитетът на организацията, която ще ползва дарението	34%	11%	18%
Данъчните облекчения, които можете да ползвате	34%	8%	21%
Личното посещение на хората, които искат средствата	28%	16%	17%
Популяризиране на предназначението на дарението в медиите	17%	11%	32%
Престижът, който ще получи фирмата от дарението	17%	10%	34%
Предварителните контакти и планове за дарение	17%	9%	32%

Най-голямо влияние за извършване на благотворителност естествено оказва финансовото състояние и възможностите на фирмата. Съответно важен е и размерът на търсената сума. Непосредствено след това анкетираните посочват като фактор конкретното предназначение на дарението, обществените ползи от него, авторитетът на организацията, която ще разпределя или изразходва средствата. Влияние оказва и личното посещение на молителя.

Прави впечатление, че **едва 34% от фирмите посочват, че за тях имат значение данъчните облекчения**, които ще имат възможност да ползват в следствие на дарението. Забележителен е също и минималният дял дарители, които очакват извършената благотворителност да донесе престиж на фирмата. Значително повече са респондентите, които подчертават, че **престижът от дарението изобщо не е важен**.

Като цяло тези данни свидетелстват за висока чувствителност на българските фирми по темата за дарителството. Макар и широко разпространено като практика към момента дарителството в България зависи изцяло от морала и съпричастността към каузата от страна на собственика на фирмата. **Минимален е делът на предприятията, които целенасочено отделят средства за дарителство**, планират, търсят партньори и определят приоритети за благотворителност – тези, за които дарителството е част от дейността на фирмата.

Има ли вашата фирма:	
Точно определени организации, към които сте се ориентирали да дарявате	12%
Приоритетни направления, за които планирате да дарявате	11%
Определен бюджет за дарителство	6%
Цялостна политика в областта на дарителството	6%

Не случайно обикновено това са фирми с множество или отдалечени собственици (акционерни дружества, чужди компании), за които дарителството вече не е въпрос на морал, а на бизнес. Съответно сред тях има и значително по-силен интерес към възможностите за финансови и данъчни облекчения при дарителство. Трябва да се има предвид, обаче, че огромното мнозинство от фирмите в България са от типа малко или дори микропредприятие, които не само нямат финансовата възможност да развият модерно дарителство, но и изпитват **морално неудобство да реализират печалба от благотворителност**.

В момента дарителството не се възприема като част от бизнеса и управлението на дарителската фирма, което води и до **слаб интерес и познания в областта** на законодателството и административното уреждане на дарението. Само една трета от предприятията в България са се запознали с възможностите за данъчни облекчения при дарителство, като делът на информираните дори сред фирмите, които редовно даряват, не надвишава 39%.

Знаете ли, че фирмите имат право на данъчни облекчения за дарения?	
Да, познавам ги сравнително добре	32%
Да, но само най-общо	48%
Не, не съм се интересувал	20%

Едва 23% могат да посочат точния процент, който се приспада от печалбата за направени дарения, а 58% признават, че нямат информация по този въпрос. Близко половината респонденти не знаят кой трябва да бъде обект на дарението, за да ползват данъчни облекчения. Останалите най-често посочват държавните институции, българския червен кръст, културни и спортни дружества. **Дарението към общините е най-слабо познато** като възможност за получаване на данъчно облекчение, дори и сред респондентите, които се считат сравнително добре информирани по въпроса.

Към кого трябва да бъде дарението, за да ползвате данъчни облекчения?	
Не съм запознат	43%
Към държавни институции	36%
Български червен кръст	32%
Към културни институции	25%
Към спортни дружества	20%
Към фондации	19%
Читалищата	18%
Към нестопански организации в обществена полза	16%
Към частни лица, но само при определени поводи	15%
Общините	8%
Към частни фирми	3%
Към всякакви частни лица, независимо от предназначението	2%

Мнозинството от анкетираните не са запознати нито с дарителството по ведомост, нито с маркетинг, свързан с кауза.

Чували ли сте за:	Да	Не
Дарителство по ведомост	20%	77%
Маркетинг, свързан с кауза	35%	63%
Данъка върху даренията, отчетени като разход	42%	55%

Сравнително малка част от фирмите в България са чували за данъка върху даренията, отчетени като разход, като едва 6% успяват да посочат точния му размер. 13.5% са анкетираните, които могат да дадат отговор на въпроса как се оформя дарение. Най-често срещаните отговори са: чрез договор за дарение, разплащателен документ (фактура, бордеро и др.). Посочват се и: протокол, благодарствена грамота. Не малка част от отговорилите дават по-общ отговор като: официален документ, бланка.

Половината от дарителите в България **не се правили опит да представят пред данъчните служби документи за дарение**. Изключение правят само тези, които са дарявали повече от 5 пъти през последните две години. Сред тях делът на фирмите, които не са представяли документи за дарителство пред данъчните служби се свива до 23-24%. Най-често срещаните обяснения за това са, че облекченията са твърде малки, за да има смисъл от деклариране на дарението, както и че сумите са били минимални или, че дарителят е нямал информация какъв документ му е необходим.

Липсата на информация е и една от основните пречки пред фирмите-дарители според 25% от анкетираните. По-малко са фирмите, които имат оплаквания от **механизма за доказване и отчитане на даренията**. 19% посочват усложнената процедура като проблем за дарителите, същевременно минимален дял от фирмите, които са правили опит да се възползват от дарението, за получаване на данъчни облекчения посочват, че документите им не са били приети от данъчните служби.

Случвало ли ви се е данъчните служби да не ви признаят сума за дарение	
Да	4%
Не	30%
Не сме представяли документи за дарение	29%
Не сме извършвали дарение	35%

Причините за непризнаване на дарението, които анкетираните посочват са: "липса на нотариална заверка", "не го признаха за необходимост на фирмата", "надхвърляне на 0.5%", "не влизахе в посочените от закона".

На въпросът "Според Вас ясен и прост ли е механизмът за признаване и отчитане на дарения пред данъчните служби?", отново повечето фирми отговарят, че не са запознати. Прави впечатление, обаче, че от мнозинството от предприятията, които са проявили интерес към дарителството **механизмът се оценява като неясен и твърде усложнен**. Това мнение се поддържа най-силно от ръководителите на фирми, които са само най-общо запознати с възможностите за данъчни облекчения, но дори и сред онези, които детайлно познават проблема 43% оценяват процедурата като прекалено сложна.

	Според вас ясен и прост ли е механизмът за отчитане на дарения?		
	По-скоро да	По-скоро не	Не го познавам
Добре запознати с данъчните облекчения за дарения	39%	43%	12%
Общо запознати с данъчните облекчения за дарения	5%	38%	51%
Незапознати с данъчните облекчения за дарения	4%	15%	73%

Освен слабата информираност и усложнените механизми като основни проблеми пред дарителите се посочват и неблагоприятната икономическа ситуация за голяма част от фирмите, както и липсата на достатъчни данъчни облекчения при дарение. Над една трета от фирмите отбелязват тези два фактора, като основни ограничения пред спонсорството в България.

Ниският процент на данъчните облекчения се отчита като проблем в още по-голяма степен от ръководителите на фирми, които редовно даряват и са в детайли запознати с възможностите за намаляване на данъчната тежест. И ако, както беше посочено по-горе, предимно моралните съображения, а не икономическите са водещи в решението за дарителство, то значителна роля за това играят именно незначителните, по преценка на фирмите, стимули за дарителите.

Процентът, който според мнозинството анкетирани би бил **достатъчен, за да ги стимулира да правят дарения е в рамките на 20-30%**. Настоящото

облекчение от 10% задоволява едва една от всеки десет фирми – в повечето случаи тези, които и сега се възползват от намалената данъчна тежест при дарение.

Какъв процент на данъчните облекчения би бил достатъчен, за да стимулира вашата фирма да направи дарение	
10%	9%
15%	5%
20%	25%
30%	26%
Друг	12%
Не бих направил дарение при никакъв процент	12%

По отношение на начина за **реализация на облекченията** мнозинството от фирмите посочват, че за тях ще е по-добре, ако дарението се признава като разход. Намалението от 10% на положителния финансов резултат намира най-много привърженици сред дарителите, които са по-добре запознати с условията и по-често отчитат суми от дарителство пред данъчните служби. Това говори, че при по-сериозно запознаване с възможностите има вероятност този вариант да бъде предпочетен и от по-голям дял фирми.

Като **най-сериозен проблем пред дарителите категорично се определя наличието на множество лъжливи фирми и частни молители**, които се възползват от практикуваното в момента безвъзмездно, продиктувано от морала дарителство, за да получават средства чрез неверни молби за помощ. 54% от анкетираните посочват този проблем като основна пречка пред дарителите в България. 17% пък добавят и некоректност от страна на преките получатели на дарението или на организациите-посредници.

Проблеми пред фирмите желаещи да дарят:	
Поява на лица и фирми измамници	54%
Липса на достатъчни данъчни облекчения	38%
Неблагоприятна икономическа ситуация	36%
Липса на информация	25%
Усложнен механизъм за доказване и отчитане на даренията	20%
Некоректност от страна на преките получатели на даренията	17%
Некоректност от страна на организациите-посредници	17%
Липса на ефект от дарителството	10%
Неубедителни, слаби предложения за дарение	7%

Популяризирането в медиите на подобни измами, както и личният сблъсък с тях, а не толкова възможните облаги от дарителството са накрали мнозинството от фирмите **винаги да искат официален документ**, когато извършават дарение, дори и да става въпрос за по-малки суми.

Изисквате ли (бихте ли изискали) документ, когато извършвате дарение?	
Да, от определена сума нагоре	17%
Да, за всяка сума, независимо от размера ѝ	54%
Не	25%

Въпреки рискът дарението им да не отиде за хора, които наистина се нуждаят от него, една четвърт от фирмите не изискват и не биха изисквали документ за дарение. Това са фирми, които проявяват много слаб интерес към дарителството по принцип. Те дават средства за благотворителност не по-малко от другите фирми, но не се интересуват нито как точно ще се изразходват средствата им, нито познават организации, които се занимават с дарителство, нито обръщат внимание на тиражирани в медиите каузи, които се нуждаят от подпомагане. От особена важност за тях е личното посещение от страна на нуждаещия се и предпочитат даренията им да бъдат във вид на картички/предмети продавани с благотворителна цел.

	Изисквате ли (бихте ли изискали) документ, когато извършвате дарение?		
	Да, от определена сума нагоре	Да, за всяка сума	Не
При извършване на дарение доколко ви влияят:			
Данъчните облекчения, които можете да ползвате?	32%	39%	31%
Авторитетът на организацията, която ще ползва дарението?	37%	35%	33%
Личното посещение от страна на хората, които искат средствата?	27%	28%	32%
Популяризиране на предназначението на дарението в медиите?	18%	22%	9%
Предварителни контакти и планове за дарение към определени институции?	16%	19%	15%
Финансовото състояние на вашата фирма?	68%	58%	56%
Престижът, който ще получи фирмата ви от дарението?	14%	21%	13%
Обществените ползи от дарението?	41%	43%	39%

Рисковете да попаднат на измамник кара 25% от анкетираните фирми да ограничават средствата, които отделят за дарения, тъй като не виждат как би могло да им се гарантира, че сумата наистина ще отиде по предназначение. Останалите разчитат на различни източници, като с най-висока степен на доверие се ползват медиите и авторитетни благотворителни организации.

Каква гаранция ви е нужна за да дарите?	
Оповестяване чрез медиите	30%
Авторитет на организацията, която събира средствата	30%
Лични писма и посещения	17%
Организиране на благотворителни търгове	14%
Организиране на благотворителни вечери	11%
Продажби на картички/предмети с благотворителна цел	10%
Оповестяване на специални места – магазини, банки и пр.	4%

ОБОБЩЕНИЕ

Дарителството е **широко разпространена** практика сред фирмите в България. Минимален е делът на онези собственици, които по едни или други причини не биха се отзовали на молба за спонсорство.

Към момента благотворителността у нас се ръководи изцяло от **морал** и съпричастност към каузата на молителите. Като цяло липсват фирми, които да са включили дарителството в бюджета и цялостната организация на бизнеса си.

Малко са предприятията, които проявяват задълбочен интерес към **данъчните облекчения** при дарителство и съответно рядко търсят информация по въпроса.

Причините за слабата информираност и най-вече **слабият интерес** към административната страна на дарителството до голяма степен се дължат на **недостатъчно привлекателните данъчни отчисления**, които, според мнозинството от анкетираните, не биха могли да бъдат стимул за извършване на дарение.

Към момента едва една трета от бизнеса се чувства добре запознат с данъчните облекчения за дарителство, като сред фирмите, които са дарявали в последните 2 години делът им не е много по-голям.

	Знаете ли, че фирмите имат право на данъчни облекчения за дарения?		
	Да, познавам ги добре	Да, само най-общо	Не
Фирми, които са дарявали	37.3%	46.5%	16.2%
Фирми, които не са дарявали	22.0%	49.6%	28.3%

Съответно една **широка информационна кампания** без съмнение е необходима на българския бизнес от една страна, за да запознае дарителите с възможностите за данъчни облекчения, заложиени в българското законодателство и от друга – да постави основите на ново отношение към дарителството – като част от бизнеса.

Единодушното мнение на респондентите е, че основният проблем, които седи в момента пред дарителството в България е **опасността от измами** и злоупотреби със събраните средства. Тази несигурност се явява значително по-сериозна пречка за фирмите-дарители от липсата на достатъчни данъчни облекчения, липсата на информация или усложнения механизъм за признаване на дарението.

В заключение може да се каже, че на българското дарителство все още предстои продължителен процес преди да достигне зрялата си форма, тъй като, от една страна държавата няма възможност да предостави достатъчно привлекателни условия за дарителство, а от друга – моралните представи за благотворителност, залегнали в обществото не позволяват на българските собственици да предявят сериозни претенции за промяна в законодателството.